

TARTALOM

Előljáró sorok	7
----------------------	---

ÚJABB KUTATÁSOK

Marczell Péter: Adalékok Csoma brit felkarolásához	9
Marczell Péter: Csoma egy nemrég előkerült levelének néhány tanulsága	40
Marczell Péter: Öt keserves egy Duka-albumból	43
Kisgyörgy Zoltán: A csomakőrösi Csoma család és a hozzá kapcsolódó családok szelektív törzsfája	53

A MAGYAROK ÉS KELET

Detre Csaba: Hun szavak, szövegek (Magyar fonetikus átírásban örmény és görög szövegek alapján)	55
Gazda László: A székelyek eredete	86
Halász Péter: Keleti magyarok. Múlt - jelen - jövő	
Harangozó Imre: Adalékok a magyar néphagyomány kígyó- és sárkányképének vizsgálatához	111
Gaal György: Brassai Sámuel, a szanszkrit nyelv tanára	125

KULTÚRÁK, TÖRTÉNESEK, ÉLETFORMÁK

Záhonyi András: A mezopotámiai kultúra és mai párhuzamai	139
Sárközi Alice: Egy pogány istenség a buddhista panteonban	147

Bérczi Szaniszló:	
Matematika az eurázsiai hun-szkíta díszítőművészetben	156
Bernard Le Calloc'h:	
A ladaki többférjűségről	179
Gecse Adrienn:	
A lamaista szobrászat kialakulása, jellemzői	186
Bangha Imre:	
Szájhagyományban élő indiai versek Csoma idejében: Kabír, a takács misztikus költészete	190
Bartha Júlia:	
Török menyegző	199

NÉPEK TÉRBEN ÉS IDŐBEN

Dr. Bárdi László:	
Kőrösi Csoma Sándor és Kelet népei	215
Grandpierre Attila – Grandpierre K. Endre:	
Hunok, szkíták, magyarok kordokumentumok és legújabb tudományos eredmények tükrében	229
Dr. Aradi Éva:	
Fehér hunok és avarok	252
Wonke Rezső:	
Élet a klasszikus Selyemút mentén az első kínai űrhajó fellövésének évében	257
Bernád Ilona:	
A keletiek világa - Benyomások egy észak-indiai közösségi helyről	272
Sárközy Miklós:	
Törzsek – nomadizmus – etnicitás. A kisebbségi lét formái a 20. századi Iránban	290
Csirkés Ferenc Péter:	
Az iráni azeri-törökség	312
A kötet szerzői	319

HUNOK – SZKÍTÁK – MAGYAROK

kordokumentumok és legújabb tudományos eredmények tükrében

1. 1. Kik voltak a hunok?

A hun kérdés egyik külföldön is elismert tekintélye Bóna István. 1993-ban megjelent könyvében – A hunok és nagykirályaik – így mutatja be a hunokat: „A 376. év nyarán... Egy korábban legfeljebb hírből ismert ellenség erős népeket igazott le, megdöntötte a keletigót Ermanarik birodalmát. Hírük s nevük alig előzte meg őket”¹. A magyar szerző a hunokról bemutatásképpen azt látja fontosnak elmondani, hogy ellenségek, népeket igaznak le, hírük s nevük jószerivel nincs, váratlanul bukkantak fel a semmiből, s hírük-nevük alig előzte meg őket. Ezzel szemben a magyar szerző a gótokról elmondja, hogy népük erős.

Majd tizenhat oldallal később „A hunok. Hiedelmek és balhiedelmek az ókortól máig” c. fejezetben folytatja a bemutatást: „A gyér számú régészeti és történeti forrás segítségével a Kr. u. IV. századi Közép-Ázsiáig tudjuk visszafelé követni nyomukat”.² A hun nyelvről kijelenti: „A hun nyelvből sajnos semmit (pontosabban semmi biztosan hunt) nem jegyeztek fel, csupán egy csomó személynév maradt ránk... A nevek jelentékeny része (az óbolgárral és a mongollal kapcsolatot mutató) török nyelvre utal, még akkor is, ha ez első pillantásra nem mindig szembe-tűnő”.³ Majd a hunok önálló szereplésének leírását így zárja le: „A Volgán át Európa-ba nyomuló hunok önálló szereplése tehát kereken egy évszázadig tartott”.⁴

A hun kérdés egy másik kiemelkedő hazai szaktekintélye Bakay Kornél. Szakember létére nem vette fel a szinte kötelezőnek számító magyarellenes hozzáállást, és ráadásul a független történetírás egyik legjelesebb képviselőjének is tekinthető. A „KAPU” c. folyóiratban megjelent tanulmányában⁵ így ír: „Írásos források által is igazolhatóan legalább hétszáz esztendőn át egész Európában az volt a köztudott, ismert és elfogadott, hogy a magyarok és a hunok rokon népek”. „Soha nem volt és ma sincs egyetlen ún. finn-ugor hagyományunk, mondánk, mesénk, dalunk, díszítményünk”. „A német történészek a XVIII. század végétől szakadatlanul támadták és ócsárolták a magyarságot és a magyar történelmet... Sokan kinyilatkoztatták: a hunok nyelve csakis mongol, török vagy esetleg szaka típusú nyelv lehetett. Van-e alapja ennek a kijelentésnek? Szinte semmi, mivel mindmostanáig – sajnos – nem ismerünk vitathatatlanul értelmezhető hun nyelv-

¹ 9. oldal

² 25. oldal

³ 32. oldal

⁴ 193. oldal

⁵ 2003.